

Crna Gora
OPŠTINA BIJELO POLJE
Centar za informacioni sistem
Br. 09/1-759/19

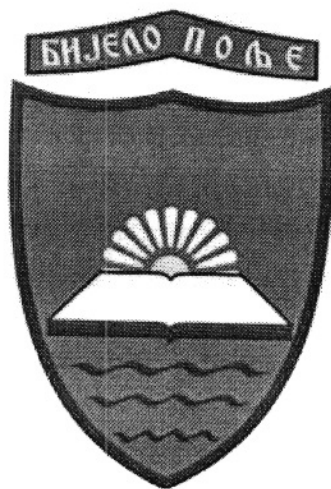
Bijelo Polje, 01.02.2019. godine
Adresa: Ul. Slobode bb, 84000 Bijelo Polje
E-mail: cis@bijelopolje.co.me; it@bijelopolje.co.me

Na osnovu člana 35 Odluke o organizaciji i načinu rada lokalne uprave Opštine Bijelo Polje ("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", br. 048/18, 005/19) direktor Centra za informacioni sistem, d o n o s i:

IZVJEŠTAJ O RADU

Centra za informacioni sistem

za period 01.01.2018. do 31.12.2018. godine

SADRŽAJ

IZVJEŠTAJ O RADU CENTRA ZA INFORMACIONI SISTEM.....	1
I NAJVAŽNIJI PROJEKTI KOJE JE CENTAR ZA INFORMACIONI SISTEM REALIZOVAO ILI ZAPOČEO U TOKU 2018. GODINE.....	
1. JEDINSTVENI INFORMACIONI SISTEM.....	3
2. SMART MANAGEMENT SISTEM.....	3
3. "BIJELO POLJE SIGURAN GRAD" - VIDEO NADZOR GLAVNIH SAOBRAĆAJNICA.....	3
4. ELEKTRONSKA IDENTIFIKACIJA, ARHIVIRANJE I KONTROLA RADNOG VREMENA.....	5
5. TAX5ME – (PROGRAMSKO RJEŠENJE ZA UTVRĐIVANJE, NAPLATU I KONTROLU POREZA NA NEPOKRETNOST).....	5
6. OTKUP LICENCI ZA SOFTVER KATALOG PROPISA 2018 – ELEKTRONSKE ENCIKLOPEDIJE PRAVNIH PROPISA CRNE GORE.....	7
7. CENTRALNA KADROVSKA EVIDENCIJA.....	7
8. WIRELESS MONTENEGRO.....	8
9. WEB PREZENTACIJA ZA OPŠTINU BIJELO POLJE I SKUPŠTINU OPŠTINE BIJELOG POLJA.....	8
10. LEGALIZACIJA SOFTVERA U OPŠTINI BIJELO POLJE.....	8
REDOVNE AKTIVNOSTI KOJE SU OBAVLJANE TOKOM 2018. GODINE.....	8
EFIKASNO FUNKCIONISANJA POSTOJEĆIH RADNIH STANICA – RAČUNARSKIH JEDINICA, ORGANA I SLUŽBI.....	10
II POSTOJEĆA ICT RJEŠENJA.....	
Spisak aplikativnih softvera koji koriste organi lokalne uprave Opštine Bijelo Polje.....	11
III TRANSPARANTNOST I JAVNOST RADA ORGANA LOKALNE UPRAVE.....	
Pregled objava crnogorskih medija po pojedinačnim naslovima u 2018. godini.....	12
Monitoring medija.....	13
Ukupan broj pregleda objava članaka na oficijelnom sajtu Opštine Bijelo Polje.....	13
IV OTVORENA PITANJA I PROBLEMI U REALIZACIJI AKTIVNOSTI CENTRA ZA INFORMACIONI SISTEM.....	
1. Elektronska uprava.....	14
2. Funkcionalnost opreme.	14
3. Video nadzor.....	14
4. Obuke službenika.....	14
5. Legalni softver.....	14
6. Prostorije za rad.....	15
PRAVNI OSNOV.....	15

NAJVAŽNIJI PROJEKTI KOJE JE CIS REALIZOVAO ILI ZAPOČEO U TOKU 2018. GODINE

1. Jedinstveni informacijski sistem

Crnogorsko društvo aktivno stremi ka društvu znanja, razvijenih evropskih društvenih zajednica. Razvoj društva znanja ne smije oslabiti povjerenje građana u sigurnost procesa, dok šta više, zaštita osnovnih prava, ličnih podataka i identiteta mora biti osigurana, a broj rizika i grešaka informacijskih sistema mora biti garantovano nizak.

Centar je izradio projekat mreže centralizovanog upravljanja IT sistemom u svim organizacionim jedinicama, koji obuhvata analizu postojećeg i izradu novog IT, optimalan izbor hardvera, mrežu, sve atribute i njihove sintakse pod aktivnim direktorijumima, koji se hijerarhijski može regulisati, zajedničko ime i bazu članova domena.

Centar za informacijski sistem putem službene komunikacije sa drugim organima u Opštini Bijelo Polje redovno prati, osvježava, konsultuje u pogledu upotrebe računarskih stanica i daje stručne savjete po pitanju upotrebe istih.

Završena je III faze projekta, instaliranje mrežne opreme u zgradi Opštine nakon projekta "jake i slabe struje" u zgradi koju sprovodi Direkcija za izgradnju i investicije.

Realizacijom ovog dijela projekta na programu se nalazi povezivanje fizičkih cjelina sportske sale, zgrade vatrogasnog doma, zgrade Ekonomskog i Pravnog fakulteta-opciono u zavisnosti od izmještanja organa lokalne uprave, zgrade u kojoj se nalazi Direkcija za imovinu i zaštitu prava Opštine i zgrade Radija Bijelo Polje, čega ide raspisivanje javnog poziva za izbor najboljeg ponudjača za izgradnju i reviziju integralnog sistema.

U planu je proširenje zvaničnog domena Opštine Bijelo Polje - **bijelopolje.co.me** koji već zvanično koriste svi organi lokalne samouprave, pa u skladu sa tim su se stekli uslovi za uvođenje. Otvaranju domena je izvršeno uz zahtjev Centra uz podršku i preporuku DRI CG sektora za informacione tehnologije.

Faza: Projekat se realizuje

2. Smart management sistem

Program upravljanja zahtjevima - elektronska pisarnica. Softver koji je implementiran omogućava skeniranje dokumenata/zahtjeva koje stranke podnose organima lokalne uprave u građanskom birou i dizajniran je da prati kompletan tok elektronskog dokumenta – podneska ili formalnosti od građanskog biroa pa sve do svih nadležnih službi, prema unaprijed definisanom radnom toku. S tim u vezi na zvaničnom sajtu Opštine nalaze se elektronske dokumentacije – formularni zahtjevi koji pomažu građanima prilikom ostvarivanja svojih prava.

Faza: Projekat se realizuje

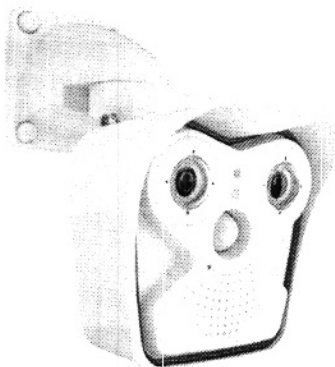
3. "Bijelo Polje siguran grad" - video nadzor glavnih saobraćajnica

Zahvaljujući dugoročnim informaciono-komunikacionim planovima grada, završili smo veliki posao izgradnje mrežne/optičke infrastrukture grada.

Uvođenje telekomunikacione infrastrukture po ovom pitanju u Bijelom Polju, prije svega optičkih vodova koji bi služili za prenošenje podataka i komunikaciju servera i baznih stanica započeto je još 2013. godine. Opština Bijelo Polje projekat izvodi iz vlastitih sredstava predviđenih budžetom za 2017. godinu, prije svega za nabavku kamera visoke rezolucije, servera i ostale prateće opreme, kao i za zakup vodova.

Naša projekcija se sastoji u tome da ćemo realizacijom ovog projekta stvoriti uslove za humanije životno okruženje kao i pospješiti kvaliteta života građana na bazi savremene tehnologije.

Projektom je predviđeno uspostavljanje video nadzora na ključnim lokacijama u gradu, u skladu sa odredbama o neugrožavanju privatnosti građana, a u namjeri da Bijelo Polje postane bezbjedan grad - građani sigurniji na javnom mjestu, u saobraćaju, a najmlađi bezbrižni u zabavištima, školama, dvorištima i igralištima.

Dosadašnja iskustva su pokazala da video nadzor bitno doprinosi bezbjednosti građana, jer video snimci predstavljaju neoboriv dokaz protiv počinilaca, pa će se tako i ovaj program koristiti prilikom prevencije počinilaca eventualnih krivična djela.

Mobotix (Germany) IP Kamera sa 2 senzora, 2x5

MegaPixela.M15 je eksterna kamera koja je idealna za dnevne i noćne aplikacije, svuda gde su promenljivi uslovi osvetljenja. Ova kamera poseduje dva promenljiva senzora od po 5 megapiksela, infra crveni detektor pokreta, sensor spoljašnje temperature, šok detector, MiniUSB, MxBus, kao i Signal In/Out i RS232 (u kombinaciji sa dodatnom opremom). M15 kamera može vam kombinacijom različitih sočiva prikazati snimak dve potpuno različite perspektive u maksimalnoj rezoluciji od 4096x1536 (6.2 MEGA). Kombinacijom kolor i crno bijelog sočiva dobija se jedinstveni sistem za optimalnu sliku u svim uslovima. Ima ugrađen mikrofon i zvučnik za dvosmjernu audio komunikaciju.

Slike raskrsnice kod Robne kuće

Opis lokacije:

- Naselje: Centar
- Broj potrebnih kamera: 3

Video kamere će biti umrežene, a glavna server prostorija se nalazi prostorijama Opštine Bijelo Polje, sa mogućnošću otvaranja monitoring centra sa zadatkom da prati zbivanja na terenu 24 časa dnevno.

Podaci zabilježeni video kamerama su povjerljivi, a njihova zaštita je osigurana sistemom za upravljanje bezbjednošću informacija prema standardu ISO 27001.

Faza: Projekat je u planu

Centar je pripremio ponudu za softver sa pratećom opremom za video nadzor sportske sale u kojoj se nalaze opštinski organi i službe.

4. Elektronska identifikacija, arhiviranje i kontrola radnog vremena

Centar je u decembru 2018. godine prikupio sve ponude za izradu softvera za biometrijsku identifikaciju, arhiviranje, kontrolu i obradu podataka o radnom vremenu.

Kako bi na kvalitetan način izvršili evaluaciju učinka lokalnih službenika i namještenika Opštine Bijelo Polje, kao i pospješili efikasnost rada organa lokalne uprave odlučili smo se za izradu softvera za biometrijsku identifikaciju, arhiviranje, kontrolu i obradu podataka o radnom vremenu zaposlenih.

Planiranje softvera je obuhvatilo zaposlene u organima lokalne samouprave u Bijelom Polju u različitim fizičkim cjelinama zgradi Opštine u ul Slobode, objektu sportske sale u ul Nedjeljka Merdovića Nikoljac, zgradi Pravnog i Ekonomskog fakulteta u ul Slobode, zgradi Privrednog suda u ul R. Medojevića, objektu Vatrogasnog doma u ul Tršovoj. Projektom je obuhvaćena evidencija za ukupno 305 službenika i namještenika svih organa lokalne samouprave.

Prilikom realizacije ovog projekta Centar je obezbijedio ZK Teco multimedijalne čitače otisaka prsta za obračun radnog vremena i kontrolu pristupa, računarske jedinice, softver za obradu podataka, napojne jedinice, akumulatore, kablove i ostalu informatičku opremu.

Radi pristupačnosti i konekcije svih fizičkih cjelina nabavljena je oprema: 802.11 A/n, 300 Mbps@5 GHz, AP, VDS, VDS with AP, wireless client, repiter, 2x100 Mbps LAN POE Wireless antena, 802.11 A/n, 300 Mbps@5 GHz, AP, VDS, VDS with AP, wireless client, repiter, 2x100 Mbps LAN POE, 2 x 13 dBi antena.

Faza: Projekat je u planu

5. TAX4ME - (programsko rješenje za utvrđivanje, naplatu i kontrolu poreza na nepokretnost)

Centar je za potrebe Uprave javnih prihoda Opštine Bijelo Polje sproveo proceduru nabavke visokotehnološkog rješenja za utvrđivanje, naplatu i kontrolu poreza na nepokretnosti.

TAX4Me je rješenje bazirano na WEB tehnologiji korišćenjem alata: JAVA, SMARTGWT, MYSQL ili ORACLE.

Programski paket TAX4Me predstavlja idealan softver za vođenje poslova Uprave lokalnih javnih prihoda svih veličina i stepena komplikovanosti unutrašnje organizacije. Zadatak TAX4Me je formiranje centralizovane evidencije poslovnih procesa čime je omogućen uvid u sve aspekte načina rada uprave definisane opštinskim propisom.

Usluge na projektu koje pruža ovaj softver obuhvataju: uzimanje i konsolidacija stare baze podataka, prebacivanje konsolidovane baze u novo okruženje postojeće baze podatak Uprave javnih prihoda Opštine Bijelo Polje, pružanje savjetodavne pomoći pri realizaciji konsolidacije postojećih podataka Uprave, postavljanje šifanika, modela i parametara nepokretnosti po zahtjevu naručioca, prilagođavanje tipskih rješenja za naručioca, obuka tima naručioca za korišćenje sistema TAX4ME, pružanje stručne i savjetodavne podrške pri realizaciji svih djelova projekta.

Implementacija programa TAX4ME može se odvijati u dvije faze , od čega je prva koja predstavlja prebacivanje i konsolidacija sadržaja stare aplikacije TERRAPN u novo okruženje – TAX4ME – do 10 dana . Import i konsolidacija katastarskih podataka za narednu godinu - do 10 dana.

Opseg projekta

- ✓ TAX1 – Održavanje osnovnih podataka sistema
- ✓ TAX2 – Upravljanje osnovnim podacima vezanim za obveznike u sistemu
- ✓ TAX3 – Upravljanje podacima vezanim za Nepokretnosti
- ✓ TAX4 – Održavanje parametara naplate
- ✓ TAX5 – Generisanje rješenja (automatsko i ručno)
- ✓ TAX6 – Praćenje finasijske i analitičke kartice korisnika
- ✓ TAX7 – Žalbe
- ✓ TAX8 – Administracija sistema

Rezultati i benefiti projekta – TAX4ME

Rezultati koji su implementacijom ovog programa uvedeni u Upravi lokalnih prihoda u Bijelom Polju će biti sljedeći, a koji nijesu bili obuhvaćeni starim rješenjem:

- Pripremljena baza za automatski import za prestojeću godinu.
- Konsolidacija podataka nepokretnosti i uvezivanje sa katastarskim podacima za tekuću godinu. Takva postavaka omogućuje nesmetani automatski import podataka za naredne godine.
- Izvršena je zamjena nepokretnosti sa nedostajućim podacima: srez, KO, broj, podbroj, zgrada, stan, kultura, put, koji jedinstveno opisuju nepokretnost obveznika.
- Uvezivanje obveznika uvedenih sa više AOP-a i sa različitim matičnim brojem.
- Konsolidovan je kvalitet objekta kao i godine starosti objekata.
- Korekcija površina podrumskih prostorija , potkrovlja za koje se zakonom iz 2012. Godine propisuje da se umanjene vrijednosti površine oporezuju bez umanjenja.
- Korekcija zona po dostavljenom katastarskom broju nepokretnosti.
- Uvezan je pregled Pravnih lica po knjigovodstvenim vrijednostima iz predhodnih godina.
- Omogućen prikaz finasijske kartice za pravna lica po godinama kumulativno zbog izdavanja potrebnih dozvola.
- Omogućeno definisanje više vrsta/tipova obveznika radi sukcesivnog zaduživanja.
- Omogućeno vođenje žalbenog postupka sa elementima poništavanja rješenja ili izdavanja žalbenog rješenja.
- Omogućeno zaduživanje pravnih lica pojedinačno i po svim nepokretnostima odjednom po knjigovodstvenoj vrijednosti.
- Omogućen automatsko generisanje rješenja po tipu , vrsti i broju korisnika i njihov export u pogodan format za štampu.
- Omogućeno definisanje srednje vrijednosti kvaliteta i lokacije u slučaju nedostatka istih pri generisanju rješenja
- Omogućen automatski import dostavnica .
- Pregled zaduženja obveznika po svim parametrima naplate, datuma i vrste obveznika, kao i njihov export u excel
- Definisane više matičnih bojeva z ajednog obveznika.
- Pretragu po **S V I M** parametrima vezanih za obveznike.
- Prilagođavanje izgleda ekrana po korisniku.
- Označavanje dostavljenih, ukinutih i aktivnih rješenja po boji.
- Štampa rješenja u pdf, word, html formatu.
- Ručno bilježenje dostavnica po rješenjima.
- Pregled rješenja po obvezniku - SVE i po godinama.
- Pregled katastarskih podataka za dato rješenje po kojem je oporezovano.
- Pregled kvaliteta i lokacije za rješenje po kojem je oporezovano.

- Pregled knjigovodstvenih vrijednosti za nepokretnost po godinama.
- Brza promjena primarne nekretnine.

U vezi sa navedenim softverom nabavljena je sljedeća prateća hardverska oprema: server 8 GB RAM/2x1TB HDD/B 140i/DVD-RW/2x1Gbe1NHP FAN/350WAT NHP/3-1-1, dva Desk top-radna stanica CPU Intel dual core G1840 2,8 GHz, RAM 4GB DDR 3, 500 GB SATA HDD, VGA NVIDIA N210 1 GB DDR 3, DVD-RW, LED MONITOR 19.5 inch, 1600x900, contrast 600:1, 5 ms, VGA, kao i Printer laser jet sa mogućnošću štampanja skeniranja i kopiranja.

Faza: Projekat se realizuje

6. Otkup licenci za softver Kataloga propisa 2018-elektronske enciklopedije pravnih propisa Crne Gore

Centar je tokom 2018. godine, nabavio ukupno 33 licence elektronske enciklopedije crnogorskih propisa koje su koristili svi organi lokalne samouprave u Bijelom Polju.

Softver za Katalog propisa 2018. čine svi registri, prečišćeni i skenirani tekstovi državnih i opštinskih propisa Crne Gore i ex-Jugoslavije, sudska praksa, poreska praksa, stručna mišljenja i modeli ugovora.

Dakle, rukovodiocima i ovlaštenim licima u organima lokalne samouprave u Bijelom Polju je potrebno nabaviti profesionalni (expert) katalog propisa koji sadrži sve navedeno, kako bi efikasnije i djelotvornije vršili svije nadležnosti iz djelokruga rada. Suvišno je i napomenuti da osim Službe Skupštine opštinski organi nemaju više potrebu naručivati Službeni list kao svojevrsni pisani katalog propisa iz evidentnih razloga prednosti elektronskog kataloga propisa.

7. Centralna kadrovska evidencija

Shodno članu 152 Zakona o državnim službenicima i namještenicima ("Službeni list Crne Gore", br. 002/18) Centralna kadrovska evidencija i evidencija internog tržišta radaobuhvata podatke o državnim službenicima i namještenicima, i to: ime i prezime, nacionalnost i maternji jezik, adresu i jedinstveni matični broj, kao i druge podatke od značaja za upravljanje kadrovima. U skladu sa tim, Centralna kadrovska evidencija naročito sadrži podatke o zaposlenima.

Značajno je napomenuti preporuke tj. utvrđene nepravilnosti Upravne inspekcije Crne Gore po pitanju nepostojanja CKE.

Monitoringom stanja iz ove oblasti Centar je utvrdio da ni jedna lokalna samouprava u Crnoj Gori ne posjeduje jedinstveni sistem tj. aplikaciju Centralna kadrovska evidencija, već da ovaj program samo postoji kod Uprave za kadrove Crne Gore.

Prilikom donošenja akcionog plana za oblast lokalne samouprave Uprava za kadrove je planirala otvaranje sekcije za lokalne samouprave u kojima bi se pothranjivali podaci po pitanju kadrovske politike.

Sagledavši svu situaciju, kao i obaveze koje proističu iz zakona Centar je planirao i pristupio izradi jedinstvenog softvera za upravljanje kadrovima koji sadrži podatke:

program po svim važećim standardima iz ove oblasti, zaposleni u opštinskom organu, unutrašnja organizacija i sistematizacija opštinskog organa, opšti podaci o zaposlenom, rješenja, obuke, zapošljavanje, disciplinski postupak, ocjenjivanje opštinskih službenika i namještenika, izvještaji.

Faza: Projekat je u planu

8. Wireless montenegro

Projekat besplatnog interneta u centru grada koji je sproveo Centar u saradnji sa resornim Ministarstvom funkcioniše u punom kapacitetu po brzini od 10-40 mb/s. Signalom besplatnog bežičnog interneta je pokriveno uže jezgro grada gdje se nalazi najveći broj korisnika, i to: ulice Slobode i Tršova.

Faza: Projekat se realizuje

9. Web prezentacija za opštinu Bijelo Polje i Skupštinu Bijelog Polja

10. Legalizacija softvera u opštini Bijelo Polje

Centar je tokom prethodne dvije godine putem javnog poziva po proceduri javnih nabavki raspisao javni poziv za nabavku 75 trajnih licenci za legalizaciju operativnog sistema i softvera na radnim stanicama (računarima) i serverima koje koriste organi lokalne uprave u Bijelom Polju. Zakonske norme i potreba za legalnim softverom i operativnim sistemima koje koristi Opština Bijelo Polje se moraju ispuniti u potpunosti te su za ove namjene predviđena sredstva u 2019. godini. Nabavljene su licence GGWA - WinPro 10 SNGL OLP NL Legalization GetGenuine, proizvod koji ima pravo downgrade-a (korišćenja/instaliranja ranijih verzija software-a). Sistem podržava realizaciju na već postojećoj hardverskoj i softverskoj infrastrukturi.

Prilikom sagledavanja nabavke vodili smo računa da softver bude prilagodljiv i sposoban da podrži sve poslovne procese koji će biti identifikovani u fazi projektovanja i u kasnijoj fazi eksploatacije eventualno modifikovani

Uz postojećih 95 licenci i planiranu nabavku za ovu godinu Opština Bijelo Polje će koristiti samo legalne softvere sa otkupljenim autorskim pravima iz domena ICT tehnologija.

Faza: Projekat se realizuje

REDOVNE AKTIVNOSTI KOJE SU OBAVLJANE TOKOM 2018. GODINE

U skladu sa nadležnostima propisanim zakonom, kao i djelokrugom posla utvrđenim Odlukom o organizaciji i načinu rada lokalne uprave Opštine Bijelo Polje, Centar za informacioni sistem je izvršavao propisane poslove i zadatke, a posebno sljedeće:

1. Tokom cijele godine vršeno je otklanjanje hardverskih problema, a vršene su i intervencije na rješavanju softverskih problema u svim organima lokalne samouprave.
2. Obavljena je redovna reinstalacija operativnih sistema i aplikacija neophodnih za funkcionisanje određenih korisnika čiji je rad na računaru bio otežen i nefunkcionalan.
3. Usled nepredviđenih problema u radu komunikacione mreže, i otežanog funkcionisanja sistema elektronske uprave, kontinuirano su ulagani naponi kako bi se obezbijedila stabilnost, sigurnost i funkcionalnost mreže i podataka, i pružila podrška nesmetanom pristupu serverima koji opslužuju sve organe Opštine Bijelo Polje.

4. Vršeno je otklanjanje kvarova i problema na postojećoj korisničkoj opremi, kao i nabavka i ugradnja određenih rezervnih dijelova za nesmetano korišćenje računarske opreme u Opštini Bijelo Polje.
5. Svi opštinski računari su pripremljeni za rad u mrežnom okruženju instaliranih LAN- ova. Izvršeno je testiranje računara za rad potrebnih programa i servisa, ažuriranje softvera SmartTech i instalacija antivirusnih programa.
6. Standardno su u cilju zaštite podataka rađene back-up procedure sa servera koji opslužuju službe i organe Opštine Bijelo Polje.
7. Od strane inženjera Centra obezbijedivana je tehnička podrška prilikom održavanja prezentacija na sjednicama Skupštine Opštine Bijelo i brojnih drugih događaja održanih u Skupštinskoj sali, svečanoj sali i sali za sastanke unutar zgrade Opštine.
8. Uvedena je elektronska evidencija kontrola radnog vremena u svim fizičkim cjelinama koje koriste organi lokalne uprave u Bijelom Polju i od juna 2018. godine rade se izvještaji na mjesečnom nivou koji se prosleđuju Predsjedniku i svim organima lokalne uprave.
9. Elektronski su izrađene i na za to odedenom formatu implementirane službene legitimacije svim službenicima Opštine Bijelo Polje.
10. Uveden je sistem elektronske evidencije izvršenih radova i otklonjenih kvarova na radnim stanicama/računarima kao dnevnik rada službenika i namještenika službe.
11. Izrađen je i usvojen Program rada Centra za informacioni sistem za period 01.01.2018.- 31.12.2018. godine, a pripremljen je i Program rada za 2019. godinu.
12. Urađena je analiza trenutnog stanja računarske opreme u Opštini Bijelo Polje i prijedlog nabavke nove. Takođe, kreirana je jedinstvena baza u kojoj postoji precizna evidencija o svakom računaru u Opštini Bijelo Polje, o njegovim karakteristikama, korišćenju, potrebnim aplikacijama i slično. U tom smislu, dovršiće se već započeti proces dodjele korisničkih prava, pa će samo nadležni službenici Centra imati mogućnost intervencija na računarskoj opremi, čime bi trebalo da se unaprijede uslovi za kvalitetniji rad dostupne opreme.
13. Obezbijedena je tehnička podrška i izvršena instalacija opreme za bežični internet u gradskoj čitaonici, obavljene instalacije operativnih sistema i antivirusa.
14. Izrađen je Vodič za pristup informacijama u posjedu Centra za informacioni sistem Opštine Bijelo Polje i isti je dostavljen na uvid Glavnom administratoru. Posle usaglašavanja forme i stručnog pregleda vodiča u posjedu svih ostalih organa Opštine isti će biti postavljeni na oficijenoj stranici Opštine Bijelo Polje.
15. Izrađeni su aplikativni softveri za potrebe Kancelarije za rodnu ravnopravnost i kreirana je jedinstvena baza podataka sa jedinstvenim surs kodom i zaštićenim autorskim pravom.
16. Omogućeno je instalacija i prinove operativnog sistema i instalirane su serverske verzije Kataloga opštinskih i državnih propisa, dobavljača Nespa.
17. Preduzete su aktivnosti u koordinaciji sa kompanijom "Platform" iz Nikšića na reviziji, virtuelizaciji servera, na jednom fizičkom serveru za trezorsko poslovanje, koji koristi Sekretarijat za finansije.
18. Urađen je redizajn Opštinskog veb sajta sa novim pretrživačem i drugim funkcijama.
19. Vršeno je administriranje RNKIPE sistema (Registar novčanih kazni i prekršajne evidencije) i podrška službenicima Komunalne policije za rad u tom okruženju, a službenici CIS-a su prisustvovali obukama za korišćenje pomenutog registra.
20. Pružana je konstantna tehnička podrška prilikom otvaranja i u realizaciji pojedinih aplikacija/programa.

21. Službenici CIS-a su prisustvovali na više seminara i obuka u organizaciji Uprave za kadrove, na raznim drugim sastancima vezano za unaprijeđenje ICT infrastrukture i slično.
22. Direktor Centra je, pored poslova određenih aktom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, donio novi Program rada i pripremio Odluku o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u službi.
23. Obavljena je komunikacija sa nadležnim državnim organima i ovlaštenim distributerima operativnih sistema u cilju unapređenja servisa i legalizacije softvera u Opštini Bijelo Polje.
24. Centar je tokom 2018. godine veliku pažnju posvetio razvoju ljudskih resursa, stručnom usavršavanju zaposlenih u Opštini Bijelo Polje, kroz različite vidove obuka i aktivnosti koje imaju za cilj da doprinesu efikasnosti rada i dostignu potreban stepen informatičke pismenosti. S tim u vezi odlučeno je da se u toku 2019 godine sprovede nova serija obuka zaposlenih za upotrebu informatičke tehnologije. Intenzivirane su aktivnosti iz domena jačanja administrativnih kapaciteta u skladu sa Strategijom za razvoj ljudskih resursa i u saradnji sa Upravom za kadrove nastavljeno je učešće u programima obuka koje Uprava organizuje.
25. Centar je primao i zahtjeve koji se odnose na preuzimanje video zapisa sa lokalne mreže video nadzora po zahtjevu suda po osnovu vođenja istražnih postupaka.

Efikasno funkcionisanja postojećih radnih stanica – računarskih jedinica, organa i službi

Struktura intervencija se kreće od kvarova na serveru do zamjena komponenti - hardvera, ugradnja komponente novog softvera (samo registrovani softverki programi), operativni sistem DOS i NT jezgra (kernel), 2001 Windows XP, Windows Serv. 2003, 2007 - Windows Vista, 2009 Windows 7, Windows 8, intervencije na problemima na programskoj memoriji, ugradnja ostalih programa i aplikacija.

Zaštita informacionog sistema obuhvata zaštitu podataka koji se obrađuju, skladište ili prenose u informacionom sistemu, kao i zaštitu povjerljivosti, cjelovitosti i dostupnosti informacionog sistema u procesu planiranja, projektovanja, izgradnje, upotrebe, održavanja i prestanka rada tog sistema.

Mjere informacione bezbjednosti utvrđuju se u skladu sa vrstom podatka, rizicima za njegovu bezbjednost i vrstom zaštite.

Informaciona bezbjednost obuhvata mjere za:

- 1) fizičku zaštitu;
- 2) zaštitu podataka;
- 3) zaštitu informacionog sistema.

Razvoj informacionog društva kao i primjena ICT-a u cilju podizanja nivoa efikasnosti obavljanja svih procesa zahtjeva koordinirane napore i aktivnosti od strane svih organa.

U tom smislu, a u skladu sa nadležnostima, koordinacija razvojem informacionog društva i implementacije strategije i akcionih planova koji će činiti sastavni dio strategije, je povjereno Ministarstvu za javnu upravu koje je preuzelo nadležnosti bivšeg Ministarstva za informaciono društvo.

Procenat godišnjeg Budžeta Opštine koji se odvaja za informacione tehnologije iznosio je za 2018. godinu oko 0,5%, ali uslovljenošću potrebom uvođenja sistema video nadzora javnih saobraćajnica.

U toku 2018. godine ostvarena je ušteda od oko 16.000 eura na mobilnoj i fiksnoj mreži ukupno u odnosu na 2017 godinu, a taj proces se nastavlja u 2019. godini, i taj se proces realizuje. Centar je izvršio ispitivanje i analizu stanja i pripremio dokumentaciju za nabavku najpovoljnijeg ponuđača za komunikacione usluge – mobilnu telefoniju koji će se sprovesti u toku 2019. godine.

II POSTOJEĆA ICT RJEŠENJA

Opština Bijelo Polje prihvatila implementaciju programa efikasnog upravljanja u Crnoj Gori "Good governance Activity in Montenegro" koju sprovodi East West Institute pod pokroviteljstvom USAID – a. Implementacijom softvera za elektronsko upravljanje dokumenata će se povećati efikasnost komunikacija zaposlenih i efektivnost rada organa lokalne uprave u Bijelom Polju. Projekat će omogućavati efikasnije upravljanje dokumentima, smanjenje broja djelovodnika, precizno definisan postupak evidencije elektronske pošte, mogućnost evidentiranja i arhiviranja dokumenata u skladu sa njihovim sadržajem, stanje tok predmeta koja su bila u proceduri itd.

Spisak aplikativnih softvera koji koriste organi lokalne uprave Opštine Bijelo Polje

1. **Upravljanje biračkim spiskovima** - korisnik Sekretarijat za opšte upravne poslove i društvene djelatnosti.
2. **RNKIPE** – korisnik Komunalna policija.
3. **SMS centar** – Korisnik Sekretarijat za uređenje prostora i održivi razvoj.
4. **Interni video nadzor**– korisnik Opština Bijelo Polje.
5. **Obračun poreza** – korisnik Uprava javnih prihoda.
6. **Softver za osnovna sredstva** – korisnik Sekretarijat za finansije.
7. **Smart management sistem (elektronska pisarnica)** – korisnik Opština Bijelo Polje.
8. **E-TERRA PN** – korisnik Uprava javnih prihoda.
9. **E-TERRA PZ I PO** – korisnik Sekretarijat za uređenje prostora i održivi razvoj.
10. **Obračun plata za radnike** – korisnik Sekretarijat za finansije.
11. **Trezorsko poslovanje** – korisnik Sekretarijat za finansije.
12. **Turističke takse** – korisnik Uprava javnih prihoda.
13. **Evidencija posjeta Predsjedniku Opštine** – korisnik Služba Predsjednika Opštine.
14. **SUPOR** – korisnik Sekretarijat za uređenje prostora i održivi razvoj.
15. **VIDICOD** - snimanje sastanaka Skupštine – korisnik Služba Skupštine.
16. **Matična evidencija vjenčanih** – korisnik Sekretarijat za opšte upravne poslove i društvene djelatnosti.
17. **Registar zanatstva** – korisnik Sekretarijat za preduzetništvo i razvoj.
18. **Registar trgovaca** – korisnik Sekretarijat za preduzetništvo i razvoj.
19. **Evidencija privrednih subjekata** – korisnik Sekretarijat za preduzetništvo i razvoj.
20. **Veb sajt Opštine Bijelo Polje, bijelopolje.co.me** – korisnik Centar za informacioni sistem i svi organi lokalne samouprave.
21. **Veb sajt Skupštine Opštine Bijelo Polje** – korisnik Služba Skupštine i odbornici.
22. **Aplikacija za Veb pretraživač** – korisnik Kancelarija za rodnu ravnopravnost.
23. **Aplikacija za Veb pretraživač** – korisnik Kancelarija za prevenciju narkomanije.
24. **Aplikacija za Veb pretraživač** – korisnik Kancelarija za mlade.
25. **Veb aplikacija biznis zone** – korisnik Služba za biznis zone.
26. **Registar dobavljača** – korisnik, Sekretarijat za finansije
27. **Program za kontrolu računa** – korisnik Sekretarijat za saobraćaj i stambeno-komunalne djelatnosti
28. **TAX4ME**, (programsko rješenje za utvrđivanje, naplatu i kontrolu poreza na nepokretnost) – korisnik Uprava javnih prihoda.

29. **Biometrijska identifikacija, arhiviranje i kontrola radnog vremena** - korisnik Služba glavnog administratora i CIS.

30. Program za kontrolu računa,

U 2018. godini Centar je planirao te stavio u funkciju 3 nove aplikacije:

- Inovirana aplikacija za privredu Bp,
- Registar dobaljača,
- Elektronska identifikacija, arhiviranje i kontrola radnog vremena.

Naša razvojna strategija, koja predstavlja korišćenje ICTa u javnom sektoru, podrazumijeva korišćenje ovih usluga ukoliko su zadovoljeni uslovi za bezbjednost podataka.

III TRANSPARANTNOST I JAVNOST RADA ORGANA LOKALNE UPRAVE

U cilju ostvarivanja još većeg stepena transparentnosti i javnosti rada Opštine Bijelo Polje u 2018. godini postignut je izuzetan napredak.

Oficijelna internet prezentacija Opštine **samo u 2018. godini** premašila cifru od preko **2 109 975 posjeta**, a sa novim interfejsima dobila je potpuniji sadržaj što dokazuje da ova prezentacija zauzima veoma važno mjesto u pogledu informisanja građana.

Web page – OPSTINA BIJELO POLJE

Godina	Broj posjeta-pregleda	Procenata (uvećanje u odnosu na prethodnu godinu) - (%)
2018. (01.02.2018-31.12.2018.)	2 109 975	329.24 %
2017.	640,846	107.04 %
2016.	598,692	100.00 %

Objavljeno glavnih vijesti.....	139
Objavljeno lijevo vijesti	299
Objavljeno srednjih vijesti.....	137
Objavljeno nekategorisanih članaka.....	25
Objavljeno članaka koji se javnih nabavki	182
a koji sadrže ukupno fajlova.....	669 pdf format
Objavljeno fajlova koji se tiču zakona o finansiranju političkih partija.....	66 pdf
Objavljeno dokumenata koja se tiču zakona, nacрта, odluka, rjesenja, spiskova itd.....	1197

Redovno su ažurirani i unošeni podaci i aktuelnosti iz nadležnosti organa lokalne samouprave. Objavljene informacije, fotografije, dokumenta, kulturni vodiči, te ugovori i odluke koje donose organi lokalne uprave, koji se mogu naći u izvještaju, predstavljaju novinu i novi prostor koji značajnim dijelom pripada prezentaciji civilnog sektora, dodatno upotpunjuju strukturu internet prezentacije Opštine i obezbjeđuju zavidan nivo učešća građana u političkom životu lokalne zajednice i odlukama koje donosi lokalna uprava.

MONITORING MEDIJA

Monitoring medija predstavlja detaljno praćenje medijskog sadržaja na osnovu ranije utvrđenih kriterija i ciljeva.

Monitoring medijskog sadržaja moguće je sprovoditi u odnosu na instituciju, ličnost, događaj, odnosno u odnosu na sve ono što je predmet medijske pažnje. Osnovna funkcija monitoringa medijskog sadržaja je unapređenje medijske prezentacije određenog subjekta (pojave), odnosno, određivanje realne slike/pozicije subjekta u cjelokupnoj medijskoj sceni.

Praćeni mediji

Dnevni listovi i nedjeljnici: Vijesti, Dan, Pobjeda, Dnevne novine, Večernje novosti i Monitor, Mozaik, Sjever.

Raspored objava crnogorskih medija po pojedinačnim naslovima u 2018. godini

Ukupan broj objava (napisanih tekstova) o Bijelom Polju u svim štampanim, elektronskim i internet medijima iznosi12.045

	Pisani i elektronski mediji	/	Procenata (%)
2018	13.045		100.00 %

Prema sadržaju elektronskih i štampanih medija (Dan, ND Vijesti, Dnevne novine, Informer CG, Novosti i Monitor, Sloboda) u kojima se pominje institucija - **Opština Bijelo Polje** evidentirano su..... **4246 objave**

Predsjednik Opštine Bijelo Polje g. Petar Smolović bio je pomenut u ukupno..... **370 objava**
 Opština Bijelo Polje **1526 objava**
 Sport u Bijelom Polju **1700 objava**
 Kultura u Bijelom Polju **650 objava**

Centar za informacioni sistem predstavlja važan važan izvor informacija za elektronske i pisane medije. Ova činjenica pozicionira lokalnu upravu u sami centar društvenih procesa unutar društvene zajednice i pretvara je u ključnog komunikacijskog aktera.

Centar je uz saradnju sa specijalizovanom agencijom Represent communications iz Podgorice, obradio dao u upotrebu Predsjedniku opštine, Skupštini i javnim službama i arhivirao ukupno 365 dnevnih informativnih biltena, sa 111 dopuna oglasa za koje se tiču svih aktivnosti iz Bijelog Polja.

U cilju blagovremenog i objektivnog informisanja građana Bijelog Polja o ostvarenim, novim i drugim planiranim investicijama na području opštine Bijelo Polje, Centar je učestvovao u praćenju aktivnosti u radu

lokalne samouprave i realizaciji razvojnih projekata, koji su od vitalnog značaja za Opštinu Bijelo Polje, u obezbjedjenju materijala za izradu informativnih emisija na lokalnoj televiziji "Sun", sa saopštenjima i tekstovima uz potpunu zaštitu intelektualne svojine na tekstove i ostala autorskih prava.

U dijelu promotivnog djelovanja u cilju ispunjavanja svih obaveza iz strategije evropskih integracija a u smislu postizanja veće transparentnosti lokalne uprave, u 2018. godini, Centar je:

- Izradio novu brošuru "Predsjednici Opštine Bijelo Polje 1945 - 2018";
- Izradio brošuru Bilten lokalne samouprave 2018. godine.
- Učestvovao u izradi multimedijalne prezentacije Bijelog Polja;
- Učestvovao u izradi filma za Dan opštine Bijelo Polje 3 januar 2019. godine
- Učestvovao (zajedno sa Turističkom organizacijom i Sekretarijatom za lokalnu samoupravu) u organizaciji Novogodišnjeg hepeninga za djecu kod gradske fontane 31.12.2018. godine;
- Učestvovao (zajedno sa Sekretarijatom za lokalnu samoupravu) u organizaciji Matarskih večeri u maju 2018. godine;
- Učestvovao (zajedno sa Sekretarijatom za lokalnu samoupravu) u prezentaciju najboljih učenika osnovnih škola iz Bijelog Polja i osvajača nagrada na regionalnim, državnim i međunarodnim takmičenjima;

IV OTVORENA PITANJA I PROBLEMI U REALIZACIJI AKTIVNOSTI CIS-A

1. Elektronska uprava. Sigurno najznačajni projekat koji još uvijek nije zaživio na zadovoljavajući način je projekat nove elektronske uprave, kojega za sada uglavnom koriste samo službenici Građanskog biroa. U prvim danima godine susreli smo se sa problemima u funkcionisanju softvera koji je napravljen po narudžbi Opštine Bijelo Polje za tu svrhu. Za potpunu primjenu ovog softvera od strane svih organa potrebno je završiti instalaciju mreže tj integralnog IT sistema.

2. Funkcionalnost opreme. Problem nepostojanja funkcionalnih računara u velikom broju službi, doprinosi slaboj efikasnosti i nemogućnošću implementacije nove mreže. Iako se svakodnevno radi na prevazilaženju uočenih problema, očigledno je da će u narednom periodu biti potrebna značajnija interakcija sa svim službama zbog pomoći u korišćenju ovog softvera i pored više realizovanih obuka većeg broja službenika. Stoga je opravdana pretpostavka da će u narednom periodu postojati veliki broj zahtjeva za pomoć u korišćenju ovog softvera i otklanjanju učinjenih grešaka, nedoumica i slično.

3. Video nadzor. Obzirom da je završen idejni i tehnički projekat video nadzora „Bijelo Polje siguran grad“, neophodno je opredijeliti i posebno obučiti službenike koji će se detaljnije baviti ovim projektom, što važi i za projekat Wireless Bijelo Polje. Potrebno je i izdvojiti ne mala sredstva za mjesečno poaćanje optičke linije do udaljenih lokacija kamera pa smo z to izdvojili sredstva u budzetu.

4. Obuke službenika. Potrebno je izdvojiti određena sredstva za specijalizovane obuke službenika za određene konkretne vrste poslova, administratora sistema obzirom da smo u fazi instalacije opreme za uvođenje domen kontrolera u zgradi Opštine. Proteklih godina zbog loše ekonomske situacije neke, budžetom opredijeljene stavke nisu bile iskorišćenje, pa je potrebno iznova odobriti korišćenje sredstava za obuke zapošljenih od čijeg rada će direktno zavisiti funkcionisanje cjelokupnog sistema lokalne administracije. Centar ima potrebu za prijemom jednog ili dva inženjera informatičke, elektro ili PMF struke.

5. Legalni softver. Problem postojanja uglavnom nelegalnog softvera je jedno od važnijih pitanja koje treba rješavati. Kroz komunikaciju i sastanke sa predstavnicima Microsoft-a za Crnu Goru, već je traženo da se što prije rješava pitanje zakonitog korišćenja njihovih proizvoda koja podrazumijevaju zaštitu autorskih prava

proizvođača. Ovo zahtijeva ne mala sredstva, i to ne jednokratno već u dužem vremenskom periodu, pa zbog komplikovane finansijske situacije predlažem prelazak na operativne sistema otvorenog koda (tipa Linux, Ubuntu) za sve računare koji nemaju legalnu licencu, čime će se napraviti značajne uštede, a Bijelo Polje će se uvesti u red legalnih korisnika ICT-a.

6. Prostorije za rad. Potrebno je da se obezbijedi po jedna serverska prostorija u zgradi Opštine i u zgradi sportske sale kako bi po standardima i važećoj zakonskoj proceduri (Zakon o informacionoj bezbjednosti, Uredba o mjerama informacione bezbjednosti) vršili zaštitu podataka na fizičkom, tehničkom i organizacionom nivou. Ovo iz razloga što su ovo 2 najveće fizičke cjeline u kojima je najveći broj zaposlenih koji koriste informatičku infrastrukturu, a za ostale ćemo naći rješenje putem ili iznajmljene linije ili vajrles predajnika. Sve navedeno je predviđeno Projektom za uvođenje informacionog sistema koji je ovaj Centar donio i po kojem se posao uvođenja domena kontrolera radi u 3 faze. Trenutno 9 službenika CIS-a raspoređeno u tri kancelarije (zajedno sa kancelarijom direktora) pa možemo reći da je zadovoljen minimum uslova uslovi za normalan rad. Treba riješiti status bivše kancelariju – Mala sala Skupštine u kojoj je smješteno 4 službenika, a pitanje je da li će i dalje koristiti istu ili eventualno drugu. Serversku prostoriju za kancelarije u sporskoj sali smo u saradnji sa Službom za zajedničke poslove, a po odobrenju Predsjednika, odabrali (prostorija do press centra) samo treba obezbijediti finansijska sredstva za njeno stavljanje u funkciju. Prvu fazu smo već započeli skeniranja sistema i definisanja pojedinačnih LAN sistema, kao i fizičkih cjelina u kojima će biti serverske prostorije.

NAPOMENA: Na osnovu iznesenog lako je zaključiti da je funkcionisanje Centra za informacioni sistem neophodno za uspješan i efikasan rad lokalne uprave. Prije svega smatramo da treba rješavati nedostatke koji se ogledaju u: niskom nivou funkcionalnosti postojeće opreme, nepotpunoj iskorišćenosti postojećih kapaciteta, nepostojanju organizovane razmjene podataka, niskom nivou bezbjednosnih procedura i sl.

Centar je značajan integrativni faktor u funkcionisanju organa Opštine i doprinosi jačanju uloge lokalne uprave u društvu, obezbijedujući servis koji aktivno informaciono povezivanje sve organe kao i integraciju informacionih resursa.

PRAVNI OSNOV

Centar za informacioni sistem vrši stručne i druge poslove iz okvira svoje nadležnosti u skladu sa članom 81 **Zakona o lokalnoj samoupravi** ("Službeni list Crne Gore", br. 002/18) članom 3, 5 i 11 **Zakona o informacionoj bezbjednosti** ("Sl. list Crne Gore", br. 14/10 i 40/16), članom 2 **Uredbom mjerama informacione bezbjednosti** ("Službeni list Crne Gore", br. 058/10, 055/15) i članom 27 **Odluke o organizaciji i načinu rada lokalne uprave Opštine Bijelo Polje** ("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", br. 048/18, 005/19)

DIREKTOR
Vasko Radović